

Pozitívne možno prijať predsavzatia inovovanej redakčnej rady časopisu *Pedagogická revue* (<http://www.statpedu.sk/sk/sections/view/pedagogicka-revue/casopis-pre-pedagogicku-teoriu-a-prax>) aj napriek tomu, že z nej odišli renomovaní odborníci, v súčasnosti tvoriaci odborné zázemie časopisu *Pedagogika.sk*. Redakčnú radu doplnili pracovníci Štátneho pedagogického ústavu v Bratislave. Ako vydavateľ ŠPÚ deklaroval, už v tomto roku chcú obnoviť (po vyriešení technických problémov) a pravidelne vydávať časopis 4-krát ročne.

Ďalším priestorom na publikovanie tvorivých vedeckých i výskumných pracovníkov by mohol byť nový *Pedagogický časopis/Journal of Education*, ktorý vznikol na pôde Pedagogickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave v tomto roku. Jeho zakladatelia majú hlavný zámer vyplniť medzeru v oblasti výskumu a analýzy školského vzdelávania, a to v širokospektrálnych súvislostiach. Predovšetkým chcú prezentovať originálne pohľady odborníkov na aktuálne kontroverzie v pedagogickom sektore, a tak reflektovať vzťah medzi vzdelávacou politikou a vzdelávacou praxou. Privítajú teoretické i výskumné štúdie, ktoré budú tematizovať dosahy na školský život a preferovať publikovanie štúdií integratívneho charakteru, hĺbkové konceptuálne analýzy školovania a taktiež štúdie obsahujúce empirické údaje o školských a triednych procesoch. Redakčná rada chce dôrazne postupovať v posudzovaní rukopisov zaručením anonymity príspevkov u oponentov a vyžadovaním objektívneho hodnotenia zaslaných príspevkov.

Špecifikom menovaného časopisu je možnosť publikovania i v českom a anglickom jazyku a etablovanie medzinárodnej redakčnej rady, ktorá by mala prispieť k dosahovaniu stanovených zámerov, t.j. zabezpečiť vysokú vedeckosť, aktuálnosť a etiku publikovaných textov. Všetky ďalšie informácie sú zverejnené na webovských stránkach Pedagogickej fakulty TU v Trnave. (<http://pdfweb.truni.sk/jop/>).

Zuzana Kolláriková

Konferencia *Transdisciplinárne aspekty inkluzívnej pedagogiky*

V dňoch 8. a 9. apríla 2010 sa pri príležitosti 375. výročia založenia pôvodnej Trnavskej univerzity uskutočnila medzinárodná vedecká konferencia *Transdisciplinárne aspekty inkluzívnej pedagogiky*. Konferenciu zorganizovala Katedra pedagogických štúdií Pedagogickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave a Spoločnosť pre špeciálnu a liečebnú výchovu v SR. Celé toto významné vedecké podujatie sa uskutočnilo v kongresovom centre SAV na zámku v Smoleniciach, kde boli veľmi dôstojné priestory pre podnetné rokovania a diskusie. Vedeckými garantmi konferencie boli významní odborníci z oblasti inkluzívnej špeciálnej pedagogiky z krajín strednej Európy: prof. PhD. Annette Leonhar-

dtová z Maximiliánovej univerzity v Mníchove (Nemecko), prof. Marie Vítková, CSc., z Masarykovej univerzity v Brne (ČR), prof. Péter Zászkaliczky, PhD., z Univerzity Eötvosa Loránda v Budapešti (Maďarsko) a zo Slovenskej republiky prof. Viktor Lechta, PhD. a prof. Ladislav Požár, CSc., z Trnavskej univerzity v Trnave. Na konferencii aktívne vystúpili mienkotvorní predstavitelia inkluzívnej pedagogiky v stredo európskom regióne, konkrétne z Nemecka, Poľska, Českej republiky, Maďarskej republiky, Rakúska a Slovenska. V decembri 2006 bola v New Yorku prijatá Konvencia OSN pod názvom *Convention on the Rights of Persons with Disabilities*, ktorá kategoricky žiada o.i. aj inkluzívnu edukáciu ľudí s postihnutím. Národná rada SR vyslovila 9. 3. 2010 súhlas s jej ratifikáciou, čím sme sa zaviazali realizovať (okrem iného) aj inkluzívnu edukáciu detí s postihnutím, narušením a ohrozením v podmienkach bežných škôl.

Medzinárodná vedecká konferencia bola súčasťou riešenia projektu KEGA č. 3/6013/08: *Skúmanie možností aplikácie inkluzívnej pedagogiky v stredo-európskom regióne*. Jedným z hlavných výstupov tohto projektu je aj pilotná monografia z oblasti inkluzívnej pedagogiky, ktorého prezentácia bola súčasťou programu konferencie. Ide o publikáciu v editorstve prof. Viktora Lechta *Základy inkluzívnej pedagogiky (Dítě s postižením, narušením a ohrozením ve škole)*, ktorá vyšla začiatkom tohto roka (vydavateľstvo Portál, 2010, 435 strán, ISBN 978-80-7367-679-7). Toto pilotné dielo je výsledkom práce 27 domácich a zahraničných autorov. Poskytuje najnovšie poznatky o inkluzívnom spôsobe edukácie a má v regióne krajín V4 primát, pokiaľ ide o monografie z predmetnej oblasti.

Účastníkov konferencie pozdravil rektor Trnavskej univerzity v Trnave doc. Martin Mišút, CSc. V našej krátkej informácii uvedieme stručnú charakteristiku hlavných referátov. Ako prvý vystúpil zodpovedný riešiteľ uvedeného projektu KEGA prof. Viktor Lechta z Trnavskej univerzity v Trnave. Zhodnotil hlavné zámery uvedeného projektu, ktorého riešenie v tomto roku končí a predniesol príspevok na tému *Komunikácia ako jeden z determinujúcich faktorov inkluzívnej pedagogiky*. Dokumentoval terminologickú nejednotnosť v oblasti inkluzívnej pedagogiky a najmä nevyhnutnosť adekvátnej komunikácie všetkých zainteresovaných inštitúcií v procese inklúzie. Nasledoval referát prof. Annette Leonhardtovej z Maximiliánovej univerzity v Mníchove o role rodičov v inkluzívnom vzdelávaní. Tretím bol referát prof. Iwony Chrzanovskej z Vysokej školy pedagogickej v Łodzi o inkluzívnej pedagogike ako symbióze všeobecnej a špeciálnej pedagogiky. Prof. Marie Vítková z Masarykovej univerzity v Brne vo svojom referáte porovnávala legislatívne ošetre nie inkluzívnej edukácie v jednotlivých krajinách strednej Európy. Veľmi zaujímavý bol príspevok prof. Ewalda Feyerera z Vysokej školy pedagogickej z Linza, v ktorom naznačil možné cesty transformácie od integrácie k inklúzii.

O perspektívach filozofie inkluzívnej edukácie pre 21. storočie hovoril prof. Péter Zászkaliczky z Univerzity Eötvosa Loránda v Budapešti. Prvý deň konferencie uzavrel blok prednášok, ktoré analyzovali inkluzívnu pedagogiku z pohľadu príbuzných vedných oblastí: doc. Daniela Ostatníková z Univerzity Komenského v Bratislave hovorila o medicínskych aspektoch inkluzívnej edukácie, prof. Ladislav Požár z Trnavskej univerzity v Trnave o psychologických aspektoch inkluzívnej edukácie a doc. Kateřina Vitásková z Palackého univerzity v Olomouci sa zaoberala posudzovaním komunikačnej schopnosti v kontexte multikulturality v inkluzívnom prístupe. Ako vyplýva z tematického zamerania hlavných referátov, príspevky (v súlade s názvom celej konferencie) objasňovali jednak najdôležitejšie aspekty inkluzívnej edukácie z hľadiska rôznych vedných odborov, ale aj z hľadiska jednotlivých zastúpených krajín strednej Európy.

Druhý deň rokovania sme mali možnosť vypočuť si prednášky zástupcov rôznych krajín, týkajúce sa niektorých druhov postihnutia, príp. skúseností z inkluzívnej pedagogiky z konkrétnych krajín. Ako prvý vystúpil prof. Ferdinand Klein, hosťujúci profesor na Univerzite Komenského v Bratislave a Univerzite Eötvosa Loránda v Budapešti s referátom *Pojem normalizácia ako orientácia na transdisciplinárnu inkluzívnu pedagogiku*. Prof. Dorota Podgórska-Jachnik z Vysokej školy pedagogickej v Łodzi sa vo svojom referáte zaoberala inkluzívnym trendom a zmenou charakteru súčasnej edukácie. Inkluzívna edukácia detí so sluchovým postihnutím v Poľsku bola predmetom vystúpenia doc. Grazyny Gunia z Pedagogickej univerzity v Krakove. O skúsenostiach s transformáciou od integrácie k inklúzii v Rakúsku hovorila Dr. Helga Faschingová z viedenskej univerzity. O špeciálnej pedagogike v Bavorsku a ceste k inkluzívnej škole informoval doc. Johann Horvath z Akadémie liečebnej pedagogiky v Augsburgu. Doc. Miroslava Bartoňová z Masarykovej univerzity v Brne sa vo svojom referáte zamerala na význam prípravných tried pre žiakov so sociálnym znevýhodnením v rámci inkluzívneho vzdelávania. Dôležitosť inkluzívnej predškolskej pedagogiky vyzdvihla doc. Maria Andressová z Akadémie liečebnej pedagogiky v Augsburgu. Prof. Marta Hornáková z Univerzity Komenského v Bratislave vystúpila s referátom so zaujímavým názvom *Nebyť normálny je normálne*. Posledný blok referátov sa týkal najmä možnosti ďalšieho vzdelávania pedagógov v súvislosti s trendom inklúzie. S analýzou *Ďalšie vzdelávanie pedagógov bežných škôl ako jedna z podmienok zlepšovania inkluzívneho vzdelávania* vystúpila doc. Darina Tarciová z Univerzity Komenského v Bratislave. Inkluzívnu didaktiku v súčasných premenách slovenského školstva charakterizoval PhDr. Ondrej Matuška z Pedagogickej akadémie v Lučenci. Dr. Katarína Vladová zo Štátneho pedagogického ústavu v Bratislave objasnila možnosti aplikovania vzdelávacích programov pre deti a žiakov so zdravotným znevýhodnením v rámci inkluzívnej edukácie. V po-

slednom referáte sa PhDr. Erik Žovinec z Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre zaoberal identifikáciou a analýzou problémových oblastí školskej inklúzie.

Keďže rokovacím jazykom konferencie bol slovenský, český a nemecký jazyk, všetky príspevky boli paralelne prezentované v slovenskej (príp. českej) a nemeckej jazykovej modifikácii. Aj diskusné vystúpenia boli tlmočené do oboch jazykov. Diskusia k referátom bola neformálna a veľmi vecná. Prispela k tomu aj účasť mnohých pracovníkov z praxe, ktorí vystúpili s podnetnými postrehmi, pripomienkami i návrhmi.

Z nášho prehľadu je zrejmé, že celá konferencia mala jasnú ústrednú jednotnú tému – inkluzívne vzdelávanie v krajinách strednej Európy a tejto témy sa pridržovali všetci zúčastnení. Možno konštatovať, že problémy s úspešnou realizáciou inkluzívnej edukácie sú vo všetkých krajinách strednej Európy v podstate rovnaké. Preto si účastníci konferencie ľahko našli spoločný jazyk, čo sa odrazilo nielen v diskusii k jednotlivým referátom, ale aj v kuloárnych neformálnych rozhovoroch, ku ktorým dochádzalo v prestávkach, najmä vo večerných hodinách, keďže všetci účastníci konferencie boli ubytovaní priamo na zámku. Účastníci konferencie vyjadrovali jednoznačnú pochvalu za vynikajúcu organizáciu celého tohto medzinárodného podujatia a vysoko hodnotili jeho odbornú kvalitu.

Na konferencii boli vypracované, prerokované a schválené závery, ktoré je možné presadzovať vo všetkých zúčastnených krajinách, boli prijaté návrhy na zlepšenie realizácie inklúzie, o ktoré sa treba usilovať v rôznych prostrediach a na rôznych úsekoch spoločenskej a edukačnej reality (univerzity, špeciálne školy a zariadenia, ŠPÚ, MŠ SR a i.):

1. So zámermi inklúzie uviesť do súladu aj terminológiu v legislatíve krajín zastúpených na konferencii a zlepšiť vzájomnú komunikáciu participujúcich inštitúcií i odborov.
2. Napriek istým odlišnostiam sú problémy s realizáciou inkluzívnej edukácie v zúčastnených krajinách veľmi podobné. Odporúčame preto pokračovať v ich spoločnom riešení.
3. V súčasnej etape vývinu inkluzívnej edukácie neodporúčame zrušenie špeciálnych škôl v zúčastnených krajinách, keďže inklúzia je dlhodobým trendom, vyžaduje zmenu myslenia celej spoločnosti a efektívne využitie investovaných prostriedkov.
4. Odporúčame posilniť bežné školy špeciálnymi pedagógmi.
5. Vo väčšej miere ponúkať doplnenie kvalifikácie učiteľov bežných i špeciálnych škôl zamerané na inkluzívnu edukáciu.
6. Zapájať do diskusie i výskumu v oblasti inkluzívnej edukácie čo najviac pedagógov bežných škôl.

7. V pedagogických, špeciálno-pedagogických i psychologických časopisoch priebežne publikovať výsledky výskumov zameraných na inkluzívnu edukáciu, jej prípadné riziká a ich eliminovanie.

8. Považujeme za nevyhnutné personálne i materiálne posilniť všetky druhy poradenstva zamerané na riešenie úspešnej inklúzie.

9. Za mimoriadne dôležité považujeme zapojenie rodičov detí s postihnutím a dospelých ľudí s postihnutím do riešenia problémov inklúzie.

10. Vypracovať filozofiu inkluzívnej pedagogiky ako teoretickú platformu pre zmenu v myslení celej spoločnosti, nielen v oblasti edukácie, ale aj v oblasti občianskej, politickej, ekonomickej, sociálnej a i.

11. Rozšíriť implementáciu inkluzívnej edukácie aj do iných oblastí, ako je formálne vzdelávanie, a to napr. do oblasti neformálneho vzdelávania, do oblasti sociálnej inklúzie a i.

12. Pri presadzovaní uvedených návrhov spolupracovať aj s mimovládnyimi organizáciami.

Konferencia prispela k lepšiemu poznaniu súčasného inkluzívneho trendu nielen v edukácii, ale i v celkovom živote našich krajín, k zblížovaniu odborníkov z krajín strednej Európy i odborníkov z rôznych vedných odborov, ktorí budú v súhlase s uznesením č. 2 v spoločnom riešení problémov inklúzie pokračovať v budúcnosti. Z konferencie bude publikovaný zborník v slovenskom a nemeckom jazyku. Budú v ňom zahrnuté i referáty ďalších prihlásených účastníkov, ktoré z časových dôvodov nebolo možné zahrnúť priamo do programu.

Ladislav Požár
Blanka Kudláčová